

Afdeling Hollandse Delta.

***Eenmalige telling Broedvogels op de stenen
dammen langs de Noordoever van het
Oostvoornse Meer***

Mededelingnummer: 352

Broedvogeltelling datum: 17 mei 2023.

*Locatie: Stenen dammen langs de
Noordoever van het Oostvoornse meer.*

Beheerder: Waterschap Hollandse Delta.

**Een publicatie van de Vogelwerkgroep van de
Natuurvereniging Hollandse Delta,
een afdeling van de KNNV.**

Mededeling nummer: 352

Teller & auteur: Willem N. Prins

Omslagfoto: Slag Stormvogel Fotograaf: Willem N. Prins
Natuurvereniging Hollandse Delta
een afdeling van de KNNV
secretariaat:
Peter Vermaas
Schudegge 17
3224 BP Hellevoetsluis
Telefoon: 0181-324058
Email: secretaris@hollandsedelta.knnv.nl

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleiding

- Reden van deze telling.
- De meerwaarde van deze telling.

Hoofdstuk 2 Gebiedsbeschrijving

- Beschrijving locatie.

Hoofdstuk 3 Werkwijze

- Getelde soorten
- Telmethode en terreinomstandigheden
- Bezoekdatum, tijden en weersomstandigheden

Hoofdstuk 4 Resultaten

- Soorten en aantallen (tabel)
- Bijzonderheden
- Aanbevelingen

Bijlagen

- 2 overzichtskaarten met aantallen per stenendam, verdeeld in Oost en West t.o.v. van slag Stormvogel.

1. Inleiding.

Reden van deze telling:

Deze telling is tot standgekomen in een seizoen met record aantallen kustvogels die, na zichtbaar lijden, vooral in kolonies het leven lieten na besmetting door vogelgriep.

Grote aantallen zeevogels in West Europa werden gedecimeerd door de ziekte. Om die reden en om reden van volksgezondheid is ondergetekende vanaf begin april, 1 x p/week, geheel op eigen initiatief, een bezoekje gaan brengen aan de te verwachte broedlocatie langs de Noordoever van het Oostvoornse Meer. Ik hoopte hiermee tijdig aan de bel te kunnen trekken indien ook deze locatie getroffen zou worden door de besmettelijke ziekte. Ik was niet op de hoogte of er enige andere instantie dit om die reden monitorde (bv. Bureau Stadsnatuur?).

Omdat het hier gelukkig verschoond bleef van het virus, was ik wel benieuwd hoeveel vogels hier tot broeden zouden komen met zoveel slachtoffers in de aanloop van het broedseizoen.

Ik verwachtte een veel lagere bezetting in vergelijking met de aantallen die vorige seizoenen hier tot broeden kwamen.

Eind april had ik al de indruk dat de totalen wel overeenkwamen met voorgaande jaren, maar 2 weken later kreeg ik de indruk dat er meer (broedende-) vogels present waren dan voorgaande jaren, hetgeen mij verbaasde en triggerde om een heuse telling uit te voeren.

De meerwaarde van de telling:

Omdat deze locatie erg dicht tegen de industrie en vooral havenfaciliteiten aanschuurt, bestaat altijd de mogelijkheid dat zelfs dit randstedelijk belangrijke recreatiegebied deels ten prooi valt aan ambities die nu nog niet voorzien zijn. Hier bedoeld economische- of milieutechnische ontwikkelingen die plots relevant worden. Denk aan plaatsing van windmolens langs de N15, parallel aan de Noordoever, of uitbreiding van het reeds aanwezige en drijvende experiment met zonnepanelen bij Hoekje Jans enz.

Dan zou deze telling wel eens mee kunnen gaan wegen in eventuele besluitvorming bij projecten in dit gebied.

2. Gebiedsbeschrijving:

Beschrijving locatie:

Ten Noorden van de dorpskern Oostvoorne (gemeente Voorne aan Zee) is de oude riviermonding van de Brielse Maas in 2 fasen van de zee afgesloten. De eerste dam is rond 1950 aangelegd om de omliggende landbouwgebieden te verzekeren van het nodige zoet water. Buiten deze dam ontstond een wadachtig gebied met veel slikken en zandplaten.

Krap 20 jaar later is, zeewaarts, de tweede dam aangelegd om een groot deel van dat slikkengebied, nu tussen de zeewerende dammen, te gebruiken voor zandsuppletie op de 1e Maasvlakte.

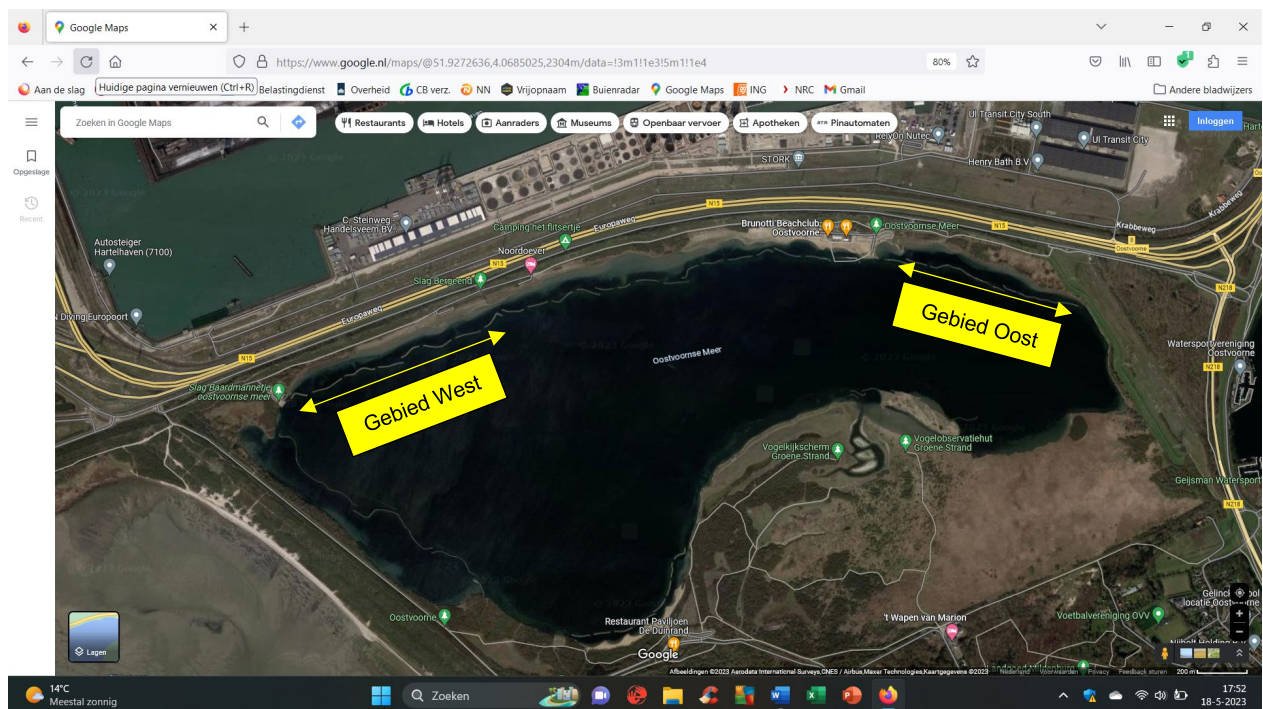
Hiervoor is er zand gewonnen tot bijna 40 m diep.... Et voilà, het Oostvoornse Meer was geboren. Men heeft na het gedane werk het gebied een paar jaar met rust gelaten en is daarna met voorbereiding voor de recreatieve functie voor het meer begonnen. Met grove kiezels en keien werden langgerekte dammen aangelegd, die ca. 50 cm boven het wateroppervlak uitstaken. Deze dammen hebben een 2 ledige functie, n.l.;

- Veiligheidsredenen, om voor zwemmers en andere recreanten aan te geven dat het achter de dammen zeer diep is.
- om te voorkomen dat bij harde wind de golfslag te veel schade zou aanrichten aan de zandige oevers.

Waar geen stenendammen kwamen is een bazaltblokken beschoeiing aangelegd.

De dammen liggen grofweg 25 m uit de oevers en zijn op diverse punten onderbroken om constante waterverversing achter de dammen te bewerkstelligen.

De dammen tussen slag Baardman en slag Bergeend (Gebied West) steken ca. 50 cm boven het water uit en zijn opgeteld 475 m lang, maar die tussen slag Stormvogel en de Brielse Maasdam (Gebied Oost) zijn over 't algemeen wat lager en opgeteld ca.400 m lang en iets verder van zee verweiderd.

Afb.: Indicatie van de 2 beschreven broedgebieden.

Lange tijd waren de dammen onbegroeid, maar her en der zijn sinds ca. 10 jaar planten tussen de stenen opgekomen en zelfs beginnende struikvorming. Deze begroeiing wordt nu benut om enigszins in beschutting te kunnen broeden.

3. Werkwijze.

Getelde soorten;

Alle vogels die zichtbaar een nest, eieren of jongen hadden op de stenen dammen zijn geteld.

Telmethode en terreinomstandigheden;

Voor de telling is vooral gebruik gemaakt van de telescoop, met 20 tot 35 x vergroting.

Een dictafoon voor notatie van de soorten en aantallen per strekkende dam.

De dammen in gebruik als broedplaatsen hebben voor de verslaglegging een volgnummer gekregen. In het Westelijk deel vanaf Slag Baardmannetje (#2 t/m 4) en in het Oostelijk deel vanaf Slag Stormvogel (#2 & 3), zie bijlagen.

Het Westelijk deel was vanaf de kant goed te tellen, alleen de bezette dam die het dichtst bij slag Bardmannetje ligt leverde enige inspanningen op i.v.m. hoge struiken die tot aan de waterlijn groeien. Door die struikerij loopt gelukkig een paadje en op 1 punt ontbraken hoog opgaande struiken, waardoor er een nog redelijk betrouwbaar telpunt was.

De buitenkant van de dammen werd als eerste geteld vanaf de top van de Brielse Gatdam, waarop een crossfietspad loopt.

Vanaf 1 punt waren hier de buitenzijden van de stenen dammen goed zichtbaar met de telescoop en met 35 x vergroting de vogels ook goed op soort te brengen.

Het Oostelijk deel is deels vanaf de hoog gelegen oprit van Slag Stormvogel geteld en deels vanaf de top van de Brielse Maasdam.

De stenendammen gaan hier vanaf de parallel liggende oever schuil achter hoge struiken en bomen die tussen fietspad en de waterkant groeien. Dit struweel is dicht, moerassig en totaal niet toegankelijk.

Bezoekdatum, tijden en weersomstandigheden;

Omdat de telling alleen met de telescoop vrij goed te doen is, was een dag uitgekozen met veel zon en niet te warm, omdat anders luchttrillingen voor onscherpe beelden zou kunnen zorgen, vooral vanaf de Brielse Gatdam.

De temperatuur was bij de telling ca. 12°C met een matige NO-wind bij onbewolkt weer.

De Westzijde werd tussen 09:30 en 12:00 uur geteld en de Oostzijde tussen 13:30 en 15:45 uur. Datum woensdag 17 mei 2023.

4. De resultaten.

Soorten en aantallen;

Hieronder tabellen met de totalen van de getelde broedende vogels op de kiezelstenen dammen langs de Noordoever van het meer.

Gemakshalve zijn de dammen waarop gebroed werd voorzien van een volgnummer. De stenen dammen waarop niet gebroed werd zijn niet in de tabellen opgenomen.

In de bijlagen wordt de ligging en nummering van de dammen duidelijk.

Westelijk deel						
Damvolgnummer (gerekend vanaf Slag Baartmannetje):						Totalen
NL:	Lat.:	2	3	4	5	
Kokmeeuw	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	290	244	91	70	695
Visdief	<i>Sterna hirundo</i>	75	16	35	10	136
Stormmeeuw	<i>Larus canus</i>	0	5	8	4	17
Scholekster	<i>Haematopus ostralegus</i>	0	2	0	1	3
Nijlgans	<i>Alopochen aegyptiaca</i>	0	0	0	1	1

Oostelijk deel					
Damvolgnummer (gerekend vanaf Slag Stormmeeuw):				Totalen	
NL:	Lat.:	2	3		
Kokmeeuw	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	7	25	32	
Visdief	<i>Sterna hirundo</i>	1	3	4	
Stormmeeuw	<i>Larus canus</i>	2	1	3	
Scholekster	<i>Haematopus ostralegus</i>	2	1	3	

Bijzonderheden;

Hier nog even de vermelding dat de eerste en toen nog zeer weinige broedgevallen stammen uit 2017 en het pas serieus tot een kolonie leidde in 2020. Dat was het jaar waarin iedereen de auto maanden lang niet mochten parkeren bij duingebieden, bij wijze van Coranamaatregel. P-bezoekerscentrum en P bij Aan Zee waren maanden lang afgesloten....precies in de broedtijd.

Hierdoor ging men op alternatieve plekken parkeren bv. aan het einde van de Zeeweg in Oostvoorne, o.a. bij het Hotel. Met als gevolg dat het Groene Strand plat gelopen werd door wandelaars al of niet met loslopende honden. Men trad ook of vooral buiten de paden en verstoorden o.a. de juist de van migratie terugkerende kokmeeuwen- en visdieven op de eilanden in de Lagune. Misschien heeft de aanwezigheid van vossen, die het Groene Strand ook net hadden ontdekt, 'geholpen' om de kolonievorming zo te verstoren, dat die soorten daar vertrokken.

Voorjaar 2020 was het eerste jaar dat de stenen dammen massaal werden bezet met boven vermelde soorten.

Pril in gebruik is de locatie ten Oosten van Slag Stormvogel. Die is goed gekozen, omdat ook daar de oever met aaneengesloten begroeiing (riet & struiken) ertoe leidde dat recreanten daar niet langer aan het water kunnen komen. Het Westelijk deel ligt dicht bij zee en ook daar kan men niet overal bij het water komen door dichte oeverbegroeiing. Bovendien is de recreatieve druk bij de loswal naast Hoekje Jans ook sterk verminderd door de drijvende proefopstellingen aldaar. Alleen vliegvisser vind men daar in het seizoen, maar die maken meestal gebruik van de stenen dammen langs de Brielse Gatdam.

Aanbevelingen;

Net als wat, na moeizame onderhandelingen, vorig jaar tot stand is gekomen bij de dammen, die sinds 2020 worden bevolkt, zou het wenselijk zijn om ook infoborden te plaatsen bij de dammen ten Oosten van Slag Stormvogel. Dan vooral thv. de Brielse Maasdam, waar vissers de neiging hebben om de dammen te betreden, nadat ze hun auto op de klein P naast het Geuzenbos hebben geparkeerd.

Misschien kan, door leden van onze werkgroep, vanaf nu een jaarlijkse telling gedaan worden langs de hele Noordoever van het meer om een goed beeld te houden van het belang van de stenen dammen

W.N. Prins, lid van Natuurvereniging Hollandse Delta.

2 bijlagen met overzichtskaarten van de getelde gebieden met de resultaten per stenen dam.

- 1. Stenendammen Westelijk deel*
- 2. Stenendammen Oostelijk deel*

Bijlage1

Telling broedende vogels op de griddammen tussen Slag Baardmannetje en Slag Bergeend, langs de Noordoever van het Oostvoornse Meer = gem. Voorne aan Zee.
 Ca. 10% van de kokmeeuwen hadden max. 3 dagen oude pullen.
 Datum: 17 mei 2023 = tussen 10:00 en 12:30 uur.
 Teller: Willem Prins

Bijlage 2

Telling broedende vogels op de grinddammen tussen Slag Stormvogel en Brielse Maasdam, langs de Noordoever van het Oostvoornse Meer = gem. Voorne aan Zee.
Datum: 17 mei 2023 = tussen 13:30 en 14:40 uur.
Teller: Willem Prins.

